

систематизовано та проаналізовано методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства; по-четверте, розроблено алгоритм оцінки рівня конкурентоспроможності підприємств, який враховує базові принципи її оцінки.

Виконання даного алгоритму дозволить комплексно оцінити основні аспекти діяльності підприємства та рівень конкурентоспроможності, а в перспективі й удосконалити сам механізм забезпечення конкурентоспроможності підприємств.

Список літератури: 1. *Азоев Г. Л.* Конкуренция: анализ, стратегия и практика : монография / Азоев Г. Л. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1996. – 208 с. 2. *Ансофф И.* Новая корпоративная стратегия / Пер. с англ. – СПб. : Питер Ком, 2009. – 416 с. 3. *Porter M. E.* The Competitive Advantage of Nations / M. E. Porter. – New York : Free Press, 1990. – 426 p. 4. *Гетьман О. О.* Економічна діагностика. – К. : Центр навч. літератури, 2007. – 307 с. 5. Конкурентоспроможність: проблеми науки і практики: Монографія. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 248 с. 6. *Кротков А. М.* Конкурентоспособность предприятия: подходы к обеспечению, критерии, методы оценки [Текст] // Маркетинг в России и за рубежом. – 2001. – № 6. – С. 59–69. 7. Маркетинг і менеджмент інновацій, 2013, №1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/ 8. *Немцов В. Д., Довгань Л. С.* Стратегічний менеджмент. – К. : ТОВ «УВПК «ЕксОб», 2004. – 559 с. 9. Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://proces.biz] 10. *Скударь Г. М.* Управление конкурентоспособностью крупного АО: проблемы и решения. – К. : Наук. думка, 1999. – 496 с. 11. *Шинкаренко В. Г.* Управление конкурентоспособностью предприятия / В. Г. Шинкаренко, А. С. Бондаренко. – Харьков : Изд-во ХНАДУ, 2003. – 186 с. 12. *Яновский А.* Конкурентоспособность товара и товаропроизводителя / А. Яновский // Бизнес-Информ. – 1996. – № 5. – С. 21–23.

Bibliography (transliterated): 1. *Azoev G. L.* Konkurencija: analiz, strategija i praktika : monografija. – Moscow, Centr jekonomiki i marketinga, 1996. – 208 p. 2. *Ansoff I.* Novajakorporativnajastrategija – Per. s angl. – SPb. : Piter Kom, 2009. – 416 p. 3. *Porter M. E.* TheCompetitiveAdvantageof Nations. – NewYork : FreePress, 1990. – 426 p. 4. *Get'man O. O.* Ekonomichna diagnostika. – Kyiv, Centr navch. literaturi, 2007. – 307 p. 5. Konkurentospromozhnist': problemi nauki i praktiki: Monografija. – Kharkiv, VD «INZhEK», 2006. – 248 p. 6. *Krotkov A. M.* Konkurentospobnost' predprijatija: podhody k obespečeniju, kriterii, metody ocenki [Tekst] Marketing v Rossii i za rubezhom. – 2001. – No 6. – P. 59–69. 7. Marketing i menedzhment innovacij, 2013, No 1 [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: [http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/ 8. *Nemcov V. D.,Dovgan L. S.* Strategichnij menedzhment. – Kyiv, TOV «UVPK «EksOb», 2004. – 559 p. 9. Sistema ta proces upravlinnja konkurentospromozhnistju pidpriemstva [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: [http://proces.biz] 10. *Skudar' G. M.* Upravlenie konkurentospobnost'ju krupnogo AO: problemy i reshenija. – Kiev, Nauk. dumka, 1999. – 496 p. 11. *Shinkarenko V. G.* Upravlenie konkurentospobnost'ju predprijatija. – Kharkov: Izd-vo KhNADU, 2003. – 186 p. 12. *Janovskij A.* Konkurentospobnost' tovara i tovaroproizvoditelja – Biznes-Inform. – 1996. – No 5. – P. 21–23

Надійшла (received) 15.10. 014

УДК 519.2

Н. В. ШИРЯЄВА, канд. техн. наук, ст. викладач, НТУ «ХПІ»;
О. Б. БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ, канд. техн. наук, доц., НТУ «ХПІ»;
М. О. БРАТКОВ, студент, НТУ «ХПІ»

ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті розглянуто питання теплопостачання в Україні. Досліджено проблеми теплопостачання у житловому фонді країни. Розглянуто тарифи на теплову енергію, проаналізовано особливості їх формування та динаміку за 2007–2015 роки залежно від виду сезону. Досліджено питання видобутку паливно-енергетичних ресурсів в Україні, надано рекомендації щодо їх економного використання населенням у побуті. Зроблено висновок про

незначне підвищення тарифів на теплову енергію для населення та пропозиції щодо використання надлишків газу та вугілля.

Ключові слова: теплозаощадження, ресурси, теплоенергетика.

Вступ. За часів незалежності в Україні поставало питання енергозалежності, проте його ніколи не доводили до фіналу та не вирішували. Але час йде та все змінюється. І зараз питання енергозалежності стало на головні місця та не полишає їх. Всім цікаво, які тарифи будуть у майбутньому, та чи буде тепло в приватних помешканнях. Але теплозаощадження в будинках цікавить пересічних українців не менше, ніж вартість теплоенергетичного ресурсу. Відсутність повноцінного обслуговування більшості житлових будинків та теплових магістралей призводить до суттєвого зниження температури в помешканні, що в свою чергу, впливає на загальний стан здоров'я у населення держави. Також, варто звернути увагу на питання вживання отриманих теплових ресурсів для задоволення потреб населення. Маючи значну кількість теплоенергетичних запасів, невже можна перебувати в такій значній залежності від інших держав? Адже має бути можливість зменшити свою підвладність від країн-сусідів України [1].

1. Проблеми тепlopостачання у будинках. Майже кожного дня споживачі послуг ЖКГ стикаються з проблемами комунального характеру. А саме [2]:

- потужності встановленого обладнання котелень, як правило, значно перевищують теплові навантаження;
- не виконуються вимоги чинних в Україні норм і правил щодо регулювання та обліку теплової енергії при її виробництві, транспортуванні та споживанні;
- основне та допоміжне обладнання котелень практично вичерпало всі допустимі терміни експлуатації (термін експлуатації понад 57% котелень перевищує 20 років);
- низька надійність теплових мереж через відсутність їх резервування, вичерпаний природний ресурс та незадовільна теплоізоляція, що обумовлює великі втрати тепла (до 30%), суттєві економічні збитки внаслідок частих аварій та значних обсягів ремонтних робіт;
- в більшості міст централізоване гаряче водopостачання здійснюється за графіком, в окремих містах, у тому числі обласних центрах, воно взагалі відсутнє, а трубопроводи систем гарячого водopостачання не підлягають відновленню.
- некероване відключення споживачів від централізованої системи тепlopостачання та перехід на індивідуальне (поквартирне) опалення, що

призводить до «розбалансування» теплових мереж та «перевантаження» газових мереж, тиск і діаметри яких не враховують додаткового обсягу споживання газу.

Зберігати тепло у будинках, середній вік яких перевищує 20 років не так легко, як це може здатися на перший погляд. Матеріали старіють, труби іржавіють, шви у панельних будівлях потрохи стають більшими. І врешті-решт складно отримане тепло може просто полишити квартири українців.

Проводити обслуговуючі роботи та вдосконалення будівель українці мають за свій рахунок, адже підприємцям прибутковіше збудувати новий житловий будинок замість ремонту вже збудованих помешкань. Тому дуже цікавим стає питання тарифікації послуг тепло та енергопостачання.

2. Тарифи на опалення для населення в Україні

Тарифи – це система цінових ставок, за якими здійснюються розрахунки за теплову енергію і за послуги, що надаються при теплопостачанні.

У систему тарифів входять:

- тарифи на теплову енергію (потужність) на роздрібному ринку;
- тарифи (розмір плати) на послуги, що надаються на роздрібному ринку

теплової енергії (потужності).

В процесі формувань тарифів на теплову енергію враховуються:

- особливості процесів виробництва і споживання енергії;
- особливості теплової енергії як товару;
- особливості ринку енергії та потужності.

Донедавна в Україні діяла система оплати тарифів в опалювальний сезон та неопалюваний, проте з 01.08.2014 сплату за «теплий» сезон відмінили та поєднали все у єдиний опалювальний період [3].

Таблиця 1 – Тарифи на опалювальний сезон в Україні з 01.01.2007 по 01.01.2015 роки

Рік	Вартість опалення, грн. /м ²
2007	4,16
2008	4,16
2009	4,32
2010	4,32
2011	4,32
2012	5,29
2013	5,29
2014	5,29
2015	9,28

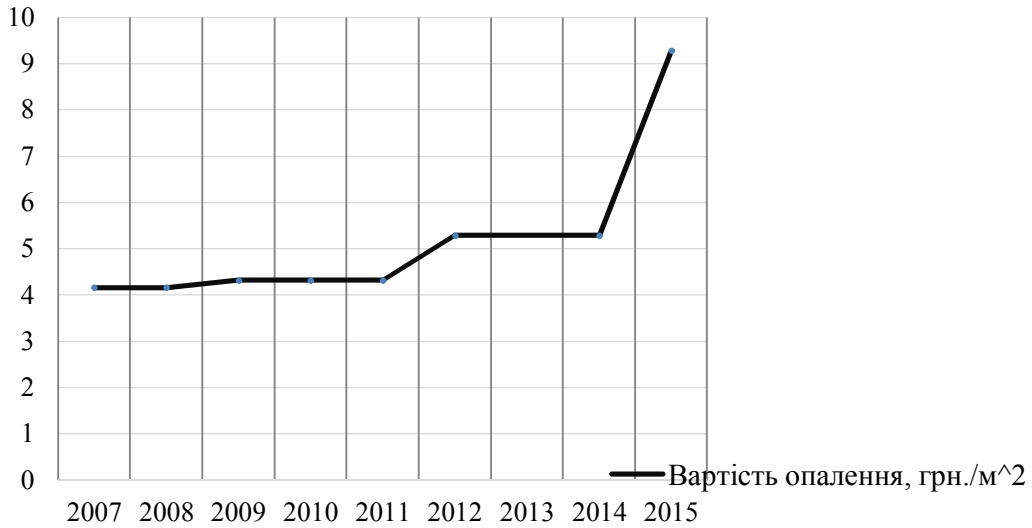

Рис. 1 – Тарифи на опалювальний сезон в Україні з 01.01.2007 по 01.01.2015 роки

Таблиця 2 – Тарифи на неопалювальний сезон в Україні з 01. 01. 2007 по 01. 01. 2015 роки

Рік	Вартість опалення, грн. /м ²
2007	0,69
2008	0,69
2009	1,13
2010	1,13
2011	1,13
2012	1,13
2013	1,13
2014	1,13
2015	0

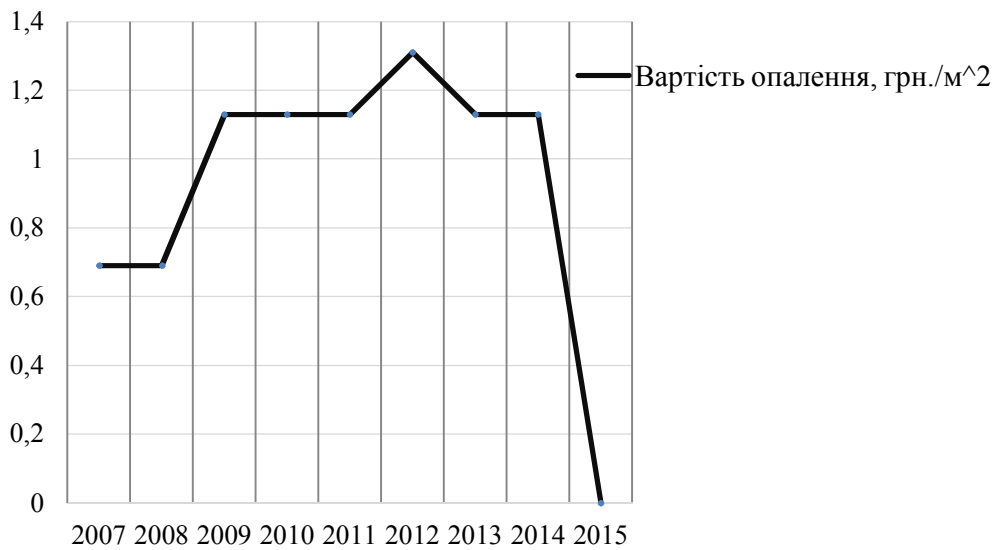

Рис. 2 – Тарифи на неопалювальний сезон в Україні з 01.01.2007 по 01.01.2015 роки

Отже з одного боку споживачі у 2015 платитимуть майже вдвічі більше у холодний період, але це в деякому сенсі компенсується нульовими витратами у теплий сезон року.

3. Споживання та видобуток Україною теплових ресурсів. У зв'язку з суттєвим підвищенням тарифів актуальним стає питання забезпечення країни природними ресурсами. За офіційними даними Державної служби статистики України [4] в 2013 році було видобуто 21,3 млрд. м³ природного газу та 64,2 млн. тон кам'яного вугілля. У тому ж році було спожито 48,3 млрд. м³ природного газу та 70,8 млн. тон вугілля. Населення спожило 19,99 млрд. м³ (41,4%) від загальної кількості використаних теплових ресурсів.

Не важко здогадатися, що українського газу вистачить на задоволення потреб українців, які, майже щоденно, перераховують свої витрати на опалення, а жителі приватних будинків масово переходять на джерела альтернативного опалення, витрачаючи свої накоплені гроші.

Висновки. Проблема українського теплопостачання не має турбувати пересічних жителів нашої держави. Вирішення цього питання призведе не лише до економії використовуваних ресурсів, а й до зменшення вартості послуг на опалення для громадян. Завдяки прогресу, сучасні системи теплопостачання більш економічні, простіші у використанні та більш відновлювальні, на відміну від діючих систем. Не менш важливе питання вартості тарифів на опалення для населення. Збільшення вартості тарифу на тепло у опалювальний період хвилює українців. Проте, якщо більш уважно придивитися до минулорічної вартості та порівняти з тією, що вступає до сили, можна помітити, що загальна вартість збільшилася, але не на таку значну кількість, як говорить більша частина населення. Використання Україною імпортного газу для задоволення потреб населення України, замість застосування власного природного потенціалу непокоїть платників тарифів. Невикористані населенням газ та вугілля можна запасати, експортувати та передавати промисловим підприємствам у використання.

Список літератури: 1. Гаврись О. М. Удосконалення економічної оцінки енергозаощадження: монографія. – Х. : «Цифрова типографія №1», 2012. 2. Мельниченко О. В. Стан, існуючі та майбутні проблеми систем теплопостачання // ОБВК (ОТОПЛЕНИЕ. ВОДОСНАБЖЕНИЕ. ВЕНТИЛЯЦИЯ. КОНДИЦИОНЕРЫ). – Режим доступу: http://www.truba.ua/library/art-ctan_sistem_teplopostachannja_mist. – Дата звертання : 18 жовтня 2014. 3. erc.megabank.net/ru/tarify. 4. ukrstat.gov.ua.

Bibliography (transliterated): 1. Havrys' O. M. Udoskonalennya ekonomichnoyi otsinky enerhozaoshchadzhennya: monohrafiya. – Kharkiv. : «Tsyfrova typohrafiya No1», 2012. 2. Mel'nychenko O. V. Stan, isnyuyuchi ta maybutni problemy system teplopostachannya OVVK (OTOPLENIE. VODOSNABZHENIE. VENTYLYATSYAYA. KONDYTSYONERI). Web. 18 October 2014 <http://www.truba.ua/library/art-ctan_sistem_teplopostachannja_mist>. 3. erc.megabank.net/ru/tarify. 4. ukrstat.gov.ua.

. Надійшла (received) 15.10.2014